

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

II-то обикновено Народно Събрание.

(Втора Сесия)

LXVII ЗАСЪДАНИЕ, ПОНЕДЪЛНИКЪ 27 ОКТОМВРИЙ 1880 ГОД.

(Подъ председателството на Г-на Сукнарова. — Начало въ 1 часъ послѣ пладнѣ).

Председатель: (Звъни.) Ще се чете списъка.

Секрет. Коевъ: (Чете списъка.) Миналото заседание отсъстваха: Христо Стояновъ, Василь Радославовъ, Д. Кузмановъ, Карапетровъ, Горбановъ, Каравеловъ, Цеко Вълчовъ, Нино Петровъ, Климентъ Епископъ Браницки, Атанасъ Храновъ, Тишевъ, Ганчо Сежерджиевъ, Кирковъ, Мехмедъ Ибрахимовъ, Г. Геровъ, Бекиръ Хасанъ Ефенди, Митрополитъ Григорий, Г. Цанковъ, Неязи Бей, Тефикъ Бей, Начевичъ, Т. Станчевъ, Атанасъ Костовъ, Кънчо Жековъ, Д. Аневъ, Стефанъ Поповъ, Османъ Ефенди, Костаки Буюкчуоглу, Василь Поповичъ, Хафузъ Билалъ, Ахмедъ Идризоглу, Михалаки Колони, Симеонъ Митрополитъ Преславски, Шакиръ Абдуловъ, Петръ Черневъ, Ив. Стояновъ, Илия Цановъ, Никола Стойчовъ, Драсовъ, Калчо Симеоновъ.

Председатель: Отъ 172 души, 44 заедно съ кассиранитѣ отсъствуватъ, присъствуватъ 128; има повече отъ половината, заседанието се открива. Ще се чете 65 протоколъ.

Секр. Золотовъ: (Чете 65 протоколъ.)

Председатель: Има ли нѣкой да забѣлжи

нѣщо върху четения протоколъ? (Нѣма.) Значи той е приетъ. Г. Председатель има думата.

Славейковъ: (Отъ трибуната.) Почитаеми г-да депутати! Вие знаете, че при стварянието на всѣка сесия отъ Нар. Събрание се поднася отговоръ на Княжеското слово. Знаете, че Нар. Събрание избра комиссия отъ 9 члена, за да поднесе отговора на Н. Височество. Тъзи депутация има честь, за да се представи на Н. Височество и да му прочете подписания отговоръ, който излѣзе отъ камарата. Въ отвѣтъ на това Н. Височество благоволѣ да отправи нѣколко думи къмъ депутацията и тѣзи думи именно ще ви съобща. Н. Височество прочете на българскій языкъ твърдѣ ясно и внятно тѣзи думи, които призовавамъ всѣкий депутатъ трѣба да ги запечати на сърдцето си. (Чете:)

„Радвамъ се, г-да, гдѣто пакъ имамъ случайтъ да ви посрѣщна като депутация на народнитѣ представители. Благитѣ и патриотическитѣ думи, съ които ми отговаряте, ме крайно задоволиха и въ особенностъ твърдѣ съмъ чувствителенъ къмъ вашитѣ изражения касателно до войската. Много ми е драго като виждамъ, че вашитѣ въззрѣния върху работитѣ

се съгласяватъ съ моитѣ; по този начинъ всички ние еднотомислено и задружно съ съединени сили работимъ за доброто на отечеството, то нѣма съмнение, че нашитѣ трудове ще да се увѣнчѣтъ съ успѣхъ. Положението на политическитѣ работи, които сѣ тѣсно свързани и съ нашитѣ интереси, се вижда да е много по-сплетено сега, отъ колкото при сключването на послѣдната сессия; зато отъ насъ се изисква бодростъ и дѣятелностъ. Както до сега, тъй и за напредъ азъ расчитвамъ на васъ г-да.“

Това бѣше отговорътъ, г-да, отъ Н. Височество къмъ депутацията. Послѣ това Н. Височество, като се обърна именно къмъ мене, каза по-французски: „Благодаря повторно чрезъ васъ на народнитѣ представители и много съмъ задоволенъ отъ дѣлата имъ до сега. Съобщете имъ, че всичкитѣ Ми симпатии сѣ къмъ тѣхъ;“ — т. е. къмъ народнитѣ представители. Слѣдъ като се отнесе къмъ всѣкий депутатъ съ по нѣколко думи, излѣзохме отъ Негово Височество. Днесъ изпълнявамъ своята длъжностъ, като ви съобщавамъ именно това, дѣто ви казахъ, че Неговитѣ симпатии сѣ съ васъ. (Представителитѣ станаха на крака и извикаха грѣмогласно: „да живѣе Н. Височество!“ — Ржкоплѣскания.)

Предсѣдатель: На дневний редъ е рапорта на анкетната коммисия. Но преди да захванемъ прочитанието доклада, бюрото е приело прошение отъ г-на Станчовъ, който е билъ тоже членъ на коммисията, и то да се прочете.

Секр. Коевъ: (Чете.)

„До Г-на предсѣдателя на II-то обикновено Зак. Нар. Събрание.

Като членъ на анкетната коммисия, избрана въ 58-то засѣданіе отъ 3. Юлій т. г., отъ миналата I сессия на това Нар. Събрание, за да направи изслѣдване по станалитѣ нередовности въ нѣкои избирателни околии при изборитѣ на народнитѣ представители, честь имамъ най-покорно да прося извинение отъ почитаемото народно представителство, че по независящи отъ мене причини, а именно по болѣзнени отъ една страна и по занимаемата ми длъжностъ отъ друга — явихъ на достопочитаемитѣ мои колеги г. г. Живкова и Радославова още въ началото на мѣсець Септемврий т. г. че по вишепомежитѣ причини едвамъ на 1. Окт. можа да излѣза по изпълнение възложената на коммисията работа отъ Н. Събрание. А понеже коммисията изпълни презъ м. Септемврий своята миссия, то неможахъ слѣдователно и участие да взема въ нея при всичкото ми желание да оправдая довѣрието на Нар. Събрание, което има къмъ мене, като ме избра за членъ на тая коммисия.

Велѣдствие на това днесъ възвръщамъ назадъ получения ми авансъ отъ 1000. фр. на архиваря на

Нар. Събрание.

Приимете, моля, увѣрение въ дълбокото ми къмъ Васъ и народното представителство почитание.

София 27 Окт. 1880 г.

Ловчанский представитель

П. Станчовъ.

Предсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори върху това? (Не желаетъ.)

Недѣлковичъ: Имамъ честта, или подобръ да кажа злочестината, да заяви на Нар. Събрание, че 102 чл. на Конституцията се нарушава, като нѣкои г-да сѣ сабли влизатъ въ Събранието.

Славейковъ: Понеже за това е станало размѣнение на нѣколко думи, то азъ ще моля Събранието да се управляваме между насъ, защото ако разискваме напредъ, трѣба да изпълнимъ длъжността си, да направимъ на тѣзи лица забѣлѣжка. За това моля да останатъ на бюрото да направи нужната забѣлѣжка. (Гласове: съгласни.)

Грънчаровъ: Като приеме бюрото тѣзи грижа да се не нарушава 102 чл. на Конституцията, тогава оставамъ и азъ да не говоря.

Докладчикъ Икономъ п. Тодоръ: Миналата сессия Н. Събр. прие да избере коммисия, която, като отиде и испита тамъ, гдѣто сѣ станали нѣкои неправилности по изборитѣ, да изложи докладъ на Събранието, за да види то какви неправилности сѣ станали и какъ. Знае Н. Събр., въ миналата сессия, въ послѣдното засѣданіе избраха се членове на тѣзи коммисия. Тогава Н. Събр. мислеше, че единъ мѣсець е достаточенъ за коммисията да изслѣди всички работи, но отъ послѣ когато тя почна да изслѣдва видѣ, че иска повече време. Както и да е обаче, като бѣше турено граница на времето, коммисията се стара, колкото можаше, да испита и представи на Събр. направенитѣ ѝ изслѣдвания. Като имахъ честта да бѣдѣ избранъ докладчикъ, азъ ще почна да чета доклада на Н. Събр., което може да сѣди и рѣшава, какво трѣба да се прави съ тѣзи, които злоумислено сѣ се намислили въ изборитѣ.

Дневникъ I.

Днесъ на 20 Октомврий 1880 г. анкетната коммисия на Н. Събрание, избрана въ 58 засѣданіе на 1-та сессия за издирване неправилноститѣ по изборитѣ на представителитѣ, държа първото свое засѣданіе, въ което се съгласиха двѣтъ групи на тая коммисия, всѣка отдѣлно да направи изводъ отъ своитѣ изслѣдования. Послѣ скупомъ като се разгледатъ изводитѣ и на двѣти групи, да се направи общъ докладъ, въ който ясно да бѣде показано на Н. Събрание станалитѣ неправилности по тѣзи избори и да покаже лицата, които сѣ побъркали на изборитѣ, или сѣ стѣснявали свободното гласоподаване на избирателитѣ. При това коммисията намира

за нужно да увѣдоми Н. Събр., че единъ отъ нейнитѣ членове, а именно г. П. Станчовъ, не е взелъ участие въ нейната работа, за което остава той самъ да покаже причинитѣ, по които той не е изпълнилъ своята длъжностъ.

Дневникъ II.

Днесъ 27 Октомврий 1880 г. анкетната комисиия на Н. Събрание въ общото си засѣданіе, като разгледъ изводитѣ отъ всякитѣ изслѣдванія, направени отъ западната и источната групи, направя доклада си. Въ този свой докладъ показва станалитѣ неправилности по изборитѣ, както и лицата, които сж побъркали, или стѣснявали свободното гласоподавание. А за свой докладчикъ избра едногласно отца Иконома п. Тодора. — Както е вече извѣстно, тѣзи комисиия се раздѣли на двѣ групи: едната да изслѣдва западната страна, а другата источната. Азъ почевамъ отъ изслѣдваніята на западната частъ и именно най напредъ отъ врачанскій окръгъ, гдѣто се срѣщна, че станали неправилности въ градската избирателна околия, а сѣщо и въ криводолската (Чете:) градската избирателна околия:

Избора не е станалъ на 13-ий Яннуарий 1880 год. по причина, че нѣмало достаточное число избиратели. Въ тоя день не се избрало бюро, за това и съставения протоколъ е подписанъ отъ нѣколко избиратели, което е станало по не добро разбиране избир. законъ.

На 20-ий Яннуарий въ време на изборитѣ сж станали отъ нѣколко лица слѣдующитѣ неправилности: окр. начальникъ Д. Михайловъ, два дни преди да станатъ изборитѣ, заповѣдалъ на окр. пристава А. Соколова, да заповѣда на подвѣдомственнитѣ си жандарми да сѣдатъ между избирателитѣ, да не ставатъ агитации. Че жандармитѣ, както и самия приставъ, дѣйствително ходили между избирателитѣ, а именно жандарьтъ Георгій Гайдурковъ по заповѣдъ на начальника взелъ на избирателя Тонча Ивановъ бюлетината и го завелъ при пристава и начальника, който предавъ бюлетината на избирателното бюро. Освѣнтъ това избирателитѣ Лазаръ Найденовъ и Никола Миновъ когато си приготвявали бюлетинитѣ, пристава и единъ жандаринъ взели бюлетината на Лазара Найденовъ, която избирала Никола Манова, до гдѣ изсъхне, а Лазаръ си прибира другитѣ книжки. Лазаръ Найденовъ не давалъ бюлетината си на пристава Соколовъ, а той го налѣгналъ да я вземе. Въ това време окр. начальникъ пристигналъ и Л. Найденовъ далъ бюлетината си началнику. — Пристава отговаря на това, че не е искалъ насилственно да вземе бюлетината, а само питалъ жандарина, какво иска отъ селенина и още че на другитѣ жандари били казали да слѣдятъ изборитѣ, но на тоя жандаръ не били му казали нищо. За горнята по-

рчка на жандаритѣ свидѣтелствова и Георгій Гайдурковъ. Окр. сждъ дава слѣдующитѣ свѣдѣнія относително работата на Л. Найденова и Никола Миновъ. Врачан. окр. начальникъ съ отношение отъ 28 Яннуарий т. г. подъ № 176 ги далъ на сждъ, който слѣдъ испита ги намѣрилъ за невинни.

Въ тая изб. околия при изборитѣ на 20-ий Яннуарий билъ липсень отъ гласоподавание Ив. Желѣзковъ отъ с. Краводеръ, за което той се жалува противъ врачан. окр. управит. свѣтъ, който при допълнителнитѣ избори го внесълъ въ списъка. Тоя сѣщия Ив. Желѣзковъ се жалува и срѣщу врачан. окр. начальникъ, дѣто го държалъ 16 дни въ затворъ безъ сждебна присѣда.

З а к л ю ч е н и е. 1) Администрацията (окр. нач., подвѣдомственнитѣ му окр. пристава и жандармерията) се вмѣшвали въ изборитѣ, защото окр. начальникъ два дни преди изборитѣ заръчалъ на пристава и жандаритѣ да ходятъ между избирателитѣ и да глѣдатъ да не ставатъ агитации и кой какви имена нише. Пристава насилственно искалъ да вземе бюлетината отъ Никола Миновъ; Георгій Гайдурковъ е земалъ бюлетината отъ Тонча Ивановъ, за да види какви имена сж били записани въ нея. А още при първитѣ избори (на 1879 год.) начальника затворилъ безъ сждебна присѣда Ив. Желѣзкова, а окр. свѣтъ неоснователно лишилъ сѣщия Желѣзковъ да гласоподава и при вторитѣ избори противъ избирателния законъ.

Неправилноститѣ въ изборитѣ на тѣзи околии състоятъ въ това, което прочетохъ. Сега предѣжи Нар. Събрание да се произнесе върху тия, които сж станали причина за тѣзи неправилности.

Славейковъ: Не можемъ до толкова да обвинимъ жандармитѣ, които трѣба да ходятъ за да нагледватъ, да не ставатъ нѣкои нередовности и ако би това да е станало, за да предвѣрятъ нѣкои смущения. Но тука се познава, че е станало това за вмѣшательство и дѣйствително запирането на Ивана Желѣзкова и държанieto му 16 дена въ затворъ по напредъ доказва това. И администрацията съгласно съ окр. свѣтъ лишава Желѣзкова отъ правото на гласоподавание; — а това е единъ произволъ направенъ да се побъркатъ изборитѣ. И отъ тѣхъ, който е далъ поводъ на този произволъ, заслужа наказание, което Нар. Събрание може да му присѣди. (Гласове: не е така!) Въ какво състои пресѣдата? Нар. Събрание да го предаде подъ сждъ, който е напълно свободенъ да рѣшава за наказание. Но Нар. Събрание не може да мине предъ това, безъ да заблѣжи този произволъ или тѣзи незаконность.

Докладчикъ: Г-нъ предговорившии казва, че той доуца администрацията да слѣди при изборитѣ да не ставатъ смущения. Но тука въ време на из-

боритѣ не зная, администрацията каква работа има. Не щѣ да цитирамъ избирателния законъ. Конституцията забранява да влизатъ при изборитѣ съ оръжия нито приставитѣ, нито жандармитѣ. Георги Гайдурковъ нѣмалъ е това право. Всѣкий избирателъ има право да заяви на бюрото, че става това и това. Но тука администрацията се бъркала между избирателитѣ и сама е давала на сѣдѣ. Администрацията има право да предава на сѣдѣ тѣзи, които се бъркатъ въ изборитѣ, но само когато се удаде нѣкоя причина. Споредъ мене нито пристава, нито началника и жандармитѣ нѣматъ право да заповѣдатъ и казватъ на хората, кого да пипатъ или кого не. Това е превъзходна власт и Нар. Събрание остава да рѣши, какъ трѣба да постѣпи съ тѣхъ, като тѣ сѣ постѣпнали противозаконно.

Грънчаровъ: Като обърнемъ внимание върху чл. 32 на изб. законъ, ще видимъ, че постѣпката на врачанскитѣ началникъ е престѣпническа, гдѣто е зарѣчалъ да стоятъ жандарми при изборитѣ. Чл. 32 строго запрѣщава влизанieto съ оръжия при изборитѣ. Ни единъ жандармъ не трѣба да се намира между избирателитѣ; за това и оправдаванията на г. Славейкова сѣ до нѣкадѣ неумѣстни, като чл. 32 предвижда наказание на ония, които правятъ такива престѣпления. Тѣй сѣщо подлѣжи на наказание, ако администрацията отнеме правото на избирателитѣ да даватъ гласъ. Този административенъ чиновникъ, който е направилъ това, може да се даде на сѣдѣ, чрезъ надлѣжната властъ, т. е. чрезъ М-ра на Правосѣдието.

Паничерски: Понеже обвиняватъ 3-ма души, че сѣ правили злоупотрѣбление по изборитѣ, то азъ бихъ желалъ да знаеме, кой ще се даде подъ сѣдѣ: началника, пристава или жандарина? — Азъ мисля, че само окръжниятъ началникъ, защото той е заповѣдалъ, като глава на администрацията, на своитѣ подчинени да дѣйствуватъ така или иначе. Ако приставитѣ и жандармитѣ сѣ изпълнявали неговитѣ заповѣди, то они не сѣ виновни. За това подъ сѣдѣ трѣба да се даде самия началникъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ не можъ да се съглася съ г. Паничерски, защото Нар. Събрание тогава ще стане сѣдия, като рѣшава, че единъ е виновенъ, а другъ не. Нар. Събрание трѣба да се обърне къмъ М-ството на правосѣдието, което ще предаде дѣлото на прокурора, а сѣда ще покаже, кой е виновенъ и кой не. Само сѣда окончателно пресѣжда: кой е фактически нарушилъ закона и кой не. Той може пристава или жандарма да дръпни; а ако по заповѣдъ на началника се е вършило всичко, да се сѣди началника, ако ли пъкъ и тримата сѣ виновни, сѣда може и тримата да осѣди. Но сега да мислимъ, кого сѣда ще осѣди, това е другъ въпросъ.

Д-ръ Молловъ: Именно искахъ да говоря върху предметъта, за който помена г. М-ръ на Финанситѣ. Отъ протоколитѣ на докладчика се види, че дѣйствително сѣ станали нѣкакви злоупотрѣбления, но ние не можемъ да опредѣлимъ, кой е виновенъ за това. Г-нъ Грънчаровъ каза, че вѣроятно пристава е влѣзълъ съ сабя при изборитѣ. Но намъ стига само комиссията да ни каже, че въ този изборъ сѣ станали злоупотрѣбления и въ тѣхъ участвували тѣзи и тѣхъ лица, а това е достатъчно да се дадѣтъ подъ сѣдѣ. Самъ сѣдѣтъ ще опредѣли кой е виновенъ. Ние обаче да рѣшаваме тука, кой е виновенъ, то значи ще го осѣдимъ; а това е неумѣстно.

Докладъ: Виждатъ се двѣ лица, които и исповѣдватъ, че пристава е казвалъ да му е било заповѣдано. — Окр. началникъ самъ не е питанъ за това. Сѣщо жандарма е казалъ, че присѣствувалъ на изборитѣ по заповѣдъ. И то е главното, че тѣзи двѣ лица се признаватъ. Споредъ туй тѣ сѣ направили престѣпление и трѣба да се дадѣтъ чрезъ надлѣжната властъ подъ сѣдѣ, а сѣда когото намѣри виновенъ, ще го накаже.

Василь Радославовъ: Имаме честта, за да чуемъ нѣколко думи по незаконнитѣ избори на врачанскитѣ депутати. Азъ ще ви помоли, да ми дозволите да прочета 10 чл. на правилника. (Чете.) — Азъ незнамъ къмъ коя категория туря Нар. Събрание този докладъ, къмъ първата или къмъ втората? Ако е къмъ първата, тогава трѣба да се печата този докладъ и да се раздаде три дена по напредъ, преди да стане разискване. Като не е изпълнена тѣзи формалностъ, азъ незнамъ какъ разискваме този предметъ?

М-ръ Каравеловъ: Наистина, думитѣ на г. Радославова иматъ голѣмо значение, но струвамъ се, че той кжено се е сѣтилъ. Преди да се подкачеше да се чете рапорта, той трѣбаше да каже, рапортътъ трѣба да се напечата, а това не стана, позволи се да се чете рапорта и почти се гласува по него. А отъ това се види, че щомъ приехме да четемъ рапорта, съ това се въпроса свършва и едва трѣба да се печата сега.

Предсѣдъ: Върху този въпросъ прекъсвамъ прѣстието по нататѣкъ.

Грънчаровъ: Окр. началникъ направилъ е престѣпление, като е нарушилъ своята длѣжностъ. Той е правилъ распорѣждения не както частно лице, за това не може на право да се проводи на сѣда, по съгласно съ закона, който съществува, той трѣба да се предаде чрезъ надлѣжното Министерство, т. е. чрезъ Министерството на Вѣтрѣшнитѣ работи, като негово началство. То може да го предаде на сѣдѣ, че той нарушилъ своитѣ длѣжности.

Славейковъ: Разумѣва се, както е реда, тѣй и

трѣба да стане. Азъ ще се повърна на думитѣ си, които казахъ по напредъ и Нар. Събрание може да сѣди, умѣстно ли е или не. Дѣйствително азъ неказахъ, че трѣба да се оправдаятъ тѣзи жандарми, които сѣ ходили между избирателитѣ, но азъ приведохъ, че причината на тѣзи погрѣшка е окр. началникъ, защото тѣ безъ заповѣдь не можатъ да идатъ. Ще остане на сѣда да испита, какъ сѣ тѣ изпълнявали заповѣдитѣ и до колко сѣ тѣ виновни. Но азъ именно искахъ да кажъ, че окр. сѣвѣтъ е билъ подъ влияние, като по заповѣдь на окр. началникъ той се е съгласилъ да отнима правото за гласуване на единъ избирателъ, когото окр. началникъ е запрѣлъ. Азъ казахъ, че единъ жандармъ, който извършва заповѣдта на своето началство, не можемъ го обвини или предадемъ на сѣдъ, защото той е изпълнявалъ длъжността си. Азъ не знамъ до колко е това правилно. Но споредъ мене този окр. началникъ, който е далъ заповѣдь и е повлиялъ, щото окр. сѣвѣтъ да отнеме правото за гласуване на Желѣзкова, той е виновенъ. Но при всичко пакъ сѣда може да изслѣди работата. Споредъ мене подобря щѣше да направи Събранието, ако предаде именно окр. началникъ на сѣдъ, като тѣзи нередовности сѣ станали подъ негово влияние, защото жандармътъ ходилъ между избирателитѣ, но по негова заповѣдь. Впрочемъ Нар. Събрание е свободно, да направи каквото обича.

М-ръ Каравеловъ: Не искамъ да защитавамъ окр. началникъ, но азъ мисля, че не само той трѣба да се предаде на сѣдъ; тука има „corpus delict“, има извѣстно престѣпление. За него можемъ напредъ да възбудимъ престѣпление. Въпросътъ е тука за нарушението на изб. зак.: а работата е на прокурора да ги повика и да изслѣди, кой е виновенъ: окр. началникъ, окр. началникъ, или жандармина. Ако сѣ всички виновни, нека се всички предадатъ на сѣдъ. И това сѣда ще рѣши, а ние да рѣшаваме, че единъ е виновенъ, другъ не, това е грѣшка.

В. Радославовъ: Намъ се тука каза, че окр. началникъ, пристава, или жандармина били виновни въ това и че г-да представителитѣ трѣба да се произнесжтъ, да ли тия хора сѣ виновни или не. Чинимъ се, г-да, че ние не трѣба тука да слушаме отъ далеко и да вѣрваме онова, което ни се говори. Наша длъжностъ е, да се попитаме: да ли наистина можемъ да схванемъ отъ едно прочитане работата? Азъ вѣрвамъ, че нѣкои отъ г-да представителитѣ нѣматъ ясно понятие за тоя предметъ, защото не можатъ отъ първи пътъ да забѣлжватъ работата. За това бѣше на време и не бѣше късно моето предложение, защото ние още не сме рѣшили нищо. Ние трѣба да държимъ правилата, защото иначе твърдѣ лесно можемъ да събереме, като да-

ваме одобряване или отрицание безъ добро съзнание на работата.

М-ръ Каравеловъ: Никой не е казалъ, че Нар. Събрание има право да осѣждава. Тука чухме само, че окр. началникъ е възбудилъ процесъ противъ нѣкои хора, които сѣдѣтъ е оправдалъ. Сѣда може да рѣши и сега че не е виновенъ. Но ние не можемъ да рѣшаваме нищо. Тука се рѣшава само въпросътъ: имали нѣкакви видове намѣсвания и бъркания на изборитѣ отъ страна на администрацията? Ние тука не осѣждаме, че той е виновенъ. Азъ казахъ, че г. Радославовъ може да има право, но късно се сѣтилъ, когато бѣхме подкачили въпроса; трѣбаше още по напредъ да възбуди това.

(Гласове: исчерпано е!)

Предсѣд.: Желаетъ ли Нар. Събрание още да се говори върху този въпросъ? (Гласове: нежелаетъ). Тогава има предложение, да ли станалитѣ неправилности по изборитѣ въ врачан. изб. околия трѣба да се предадатъ на М-ра на Правосѣдието, да нѣматъ надѣлжния ходъ?

Грънчаровъ: Надѣлжниятъ М-ръ е Министерътъ на Вѣтрѣшитѣ работи.

Предсѣд.: Предложението, че дѣлото да се предаде на Министерството на Правосѣдието, давамъ на гласуване. Приема ли Нар. Събрание да се предаде на Министерството на Правосѣдието? (Приема). Който не приема да си дигне ржката? (Никой не дига).

Докладчикъ: (Чете: Врачански Окржгъ, криводелска изб. околия.) При изборитѣ на 20 Януарий въ изб. протоколъ е казано, че избранитѣ Кжидо Ивановъ отъ с. Громишии и Георгий Поповъ отъ с. Девене нѣмалъ право да бѣдѣтъ избиратели, че не били записани въ избирателнитѣ списъци съгласно съ чл. чл. 3-ий и 23-ий отъ избир. законъ и които врач. окр. сѣвѣтъ непрогласилъ за представители, защото първи отъ тѣхъ, а именно Кжидо Ивановъ билъ затварянъ на една година за кражба на кукурузъ, а втори Георгий Поповъ затварянъ повече отъ една година за кражба на кобили. Слѣдъ избора иметовѣтъ отъ 17 села и бюрото дали заявление подпечатано съ селскитѣ печати, въ което обвиняватъ, че члена надзирателъ отъ врач. окр. сѣвѣтъ направилъ протокола, както си щѣлъ и че тѣ го поднесли безъ да знаятъ, че имало бѣлѣжка за избранитѣ Кжидо и Георги. Въ направенитѣ испити отъ комиссията, бюрото исповѣда, че протокола е написанъ и подписанъ отъ сѣщото бюро, че тѣ сѣ знаяли за тая бѣлѣжка.

Заключение. Членътъ надзирателъ Ив. Цвѣтковъ съставилъ протокола за този изборъ.

Бюрото съзнателно подписало протокола и не направилъ никакви заявления. Относително оспорването за представителството на Кжидо Ивановъ и Георги

Поповъ окр. съвѣтъ макаръ че не може да представи писмени доказателства и съдебни документи за затваряннето имъ, понеже всичкитѣ архиви отъ бившето турско правителство не се намиратъ въ г. Вратца, но съ отношението си окр. съвѣтъ до комиссията пакъ потвърждава, че е всеизвестно какъ рѣчениитѣ лица сж биле затваряни дѣйствително за кражба. Сжщото се потвърждава и отъ избирателното бюро съ исклучение, че не знае, защо сж биле затваряни. Мнѣнието на комиссията е да се касиратъ.

Тука още за освѣтление на тѣзи работа ще кажа нѣколко думи. Когато се събрали избирателитѣ въ криводолската околия на изборѣтъ, то тѣзи двѣ лица не сж били внесени въ списъка, защото било известно, че сж биле затваряни за кражба и поради това не имъ дава право членъ 3-ий на избирателния законъ да гласоподаватъ. Комиссията поискала свѣдѣния затова и окр. управителенъ съвѣтъ казва, че това всѣкий го знае, че тѣ били затваряни за кражба. Като поиска комиссията отъ окр. управит. съвѣтъ нѣкое писменно доказателство за това, че тѣ били затваряни, както казахъ въ доклада, окр. съвѣтъ, отговори на дълго и широко, че е имало такива документи. Освѣнъ това лицата и жандармитѣ турски, които сж ги закарали като виновници въ Видинъ, сж живи; тоже и чловѣктѣ, на когото направили кражбата, билъ живъ. Тѣзи сж свѣдѣнията, които представляватъ, а съдебни документи нѣма, че дѣйствително сж биле затваряни. Н. Събрание сега трѣба да търси документи, или пъкъ на слухове, които се разнасятъ за тѣзи хора, може да направи рѣшение върху тѣзи двѣ лица.

Стамболовъ: Наистина ако Кжндо Ивановъ и Георги Поповъ сж направили тѣзи престѣпления, то тѣ не могатъ да стоятъ между представителитѣ. Но да ли сж направили нѣкои престѣпления или не, това е въпросъ, защото показанията и отношенията на окр. съвѣтъ немогатъ да бждатъ такива, на които да се даде голѣма важность. Тука е обвинение за едно престѣпническо дѣло и доказателствата трѣба да бждатъ дадени предъ сждъ и то съ клетва; а догдѣто нѣма такива доказателства, до тогава всичкитѣ увѣрявания на селата и цѣлата околия сж незначителни и не трѣба да се обръща на тѣхъ внимание. За това догдѣто нѣма доказателства отъ сждѣтъ утвърдени съ клетва отъ очевидцитѣ, до тогава не можемъ да се произнесемъ за тѣзи хора и да ги касираме. Азъ предлагамъ да остане това заявление безъ послѣдствие.

Министръ Каравеловъ: Освѣнъ това, до колкото помня, тѣ не сж висящи депутати, но сж приети. Още въ шрвото Събрание се възбуди тоя въпросъ и ние тогава казахме, че трѣба нѣкакви документи, а сега повтаряме сжщитѣ разговори.

Славейковъ: Ако помня добръ, Събранието тогава, когато призна тѣзи г-да за законно избрани представители, е вземало предъ видъ нѣкои съображения. Казва окр. съвѣтъ, че всички знаели, че тѣ били запирани, а при това ги избиратъ пакъ за представители. Отъ това се види, че всички не сж знаели, както казва окр. съвѣтъ. Окр. съвѣтъ пакъ казва, че ония жандарми, които сж ги водили на затворъ сж живи и въ предишното Събрание се каза, че сж ги карали да ги затварятъ, но не сж ги затваряли. Малко ли има чловѣци, които сж били карани и запирани отъ турското правителство и които съ честь засѣдаватъ между насъ. (Единъ гласъ: но не за кражба.) Окр. съвѣтъ недоказва, за какво сж били запирани, а сждѣтъ на Видинъ казва, че знае, че сж били запирани, а незнае защо. Само окр. съвѣтъ го казва просто, че за кражба, безъ да го докаже. Тука гдѣто ходи анкетната комиссия въ Вратца, да издири тѣзи работи по изборитѣ и да види, да ли сж били запирани, то какво именно е накарало окр. съвѣтъ да даде свѣдѣния, като не може да ги потвърди. Чловѣкъ може да дойде до заключение, че по инатъ искатъ да лишатъ тѣзи хора отъ представителството. Н. Събрание ги прие, а тукъ се изслѣдва, защото окр. съвѣтъ билъ така расположенъ на това, да ги представи, като недостойни представители. Ето, което трѣба да помислимъ.

Кжндо Ивановъ: На какво основание г-нъ председателъ именно отъ Вратца е пратилъ телеграма да ме задржтъ тука? Азъ протестирамъ противъ оня, който я е пратилъ да ме задржатъ тука 4 часа, по каква причина? А другъ единъ чловѣкъ да стои 3 мѣсеца подъ поржчителство за насъ и още 4 мѣсеца да стои въ Вратца, безъ да знаемъ за какво е това нѣщо. На какво основание началника е пратилъ телеграма, за да ме пратятъ подъ полицейски надзоръ въ Вратца?

Д-ръ Молловъ: Нѣкои г-да отъ предговорившитѣ казаха, че тука нѣма никакви доказателства, че тѣзи лица сж направили тѣзи престѣпления и едни се отнесоха къмъ окр. съвѣтъ, като че той билъ частно лице. Окр. съвѣтъ сжществува не само отъ гражданитѣ, но има и членове отъ селата и азъ мисля, че ще бжде несправедливо и до нѣкоя степенъ дързко, ако кажемъ, че свидѣтелствата на окр. съвѣтъ нѣматъ никаква цѣна. Това е едно административно учреждение и ако да би се постѣпвало съ неговитѣ свѣдѣния така, то би значило, че не му даваме никакво значение. Но ние трѣба да му даваме голѣмо значение. Ако тѣзи хора сж били дадени подъ сждъ за политически престѣпления, то тѣ можеха достойно да засѣдаватъ съ насъ, но въ протокола се казва, че били отдадени подъ сждъ за кражба; слѣдователно, тука нѣма никакво политическо престѣп-

ление. Впрочемъ се казва, че тѣ дѣйствително сж били осждени, но може би, че сега архивитѣ на турскитѣ сждилища да ги нѣма и като се казва, че лицата, които можѣтъ да засвидѣтелствуватъ, били живи, то по справедливо ще бжде да се изслѣдва чрезъ прокурора, дѣйствително ли сж били осждени за кражба. Защото ако да го рѣшаваме тука, то ще бжде несправедливо както за лицата, така и за окр. съвѣтъ.

Илия Цановъ: Г-да, клелъ съмъ се и ако да не бѣхъ се клелъ, тука предъ всичкото Събрание, като дигамъ прѣститѣ си на горѣ, кълна се, че ще кажа правото. Мѣчно ми се вижда да засѣдавамъ съ хора, за които зная — това не е клевета, — че тѣзи хора сж крадци и че сж били осждени. Азъ като нѣкакъ си да се похваля, като влиятеленъ чело-вѣкъ, ги избавихъ отъ затвора. Питайте ги, да ли не съмъ ги избавилъ отъ затвора. Тогава осжде-ние ли се чело-вѣкъ на 3 мѣсеци, затваряне се въ окрж-жнето, а ако се осжде не на горѣ отъ 3 мѣсеци, зат-варяха го въ Видинъ. Но тѣзи хора сѣдѣха повече отъ една година въ Видинъ. Ако има тяжесть моето свидѣтелство, както мисли азъ, че има, то сждете, ако нѣма пакъ оставямъ на Нар. Събрание.

Паничерски: Дѣйствително че сега въпроса малко се преобрѣща, но азъ бихъ попиталъ г-на Цанова, кои сж били причинитѣ, които сж го заста-вили, да отиде и да изважда хората изъ хапуза, за които знае дѣйствително, че сж крадци. (Веселостъ).

Кжндо Ивановъ: Азъ желая, да каже г-нъ Цановъ, защо съмъ билъ подъ затворъ и да каже защо ме е пустилъ и когато ме е пуцалъ, видѣлъ ли ме е. Но защото шури му е на окр. съвѣтъ пред-сѣдателъ, за това настоява на това.

Стамболовъ: Наистина, азъ се не съмнявамъ на думитѣ на г-на Цанова, но пито той, нито окр. съвѣтъ сж сждебни инстанции. Какви сж били тѣзи хора по напредъ, азъ незная, но зная само, че 3 пѣти сж били избирани за представители: първий пѣтъ въ Търново, вторий пѣтъ тука въ миналото събрание, а сега пакъ ги избраха. Значи, че тѣзи хора сж извѣстни и влиятелни въ окржга. Да се липсватъ тѣзи хора отъ представителството, трѣба да стане показание отъ сждебната инстанция, за какво сж били запирани и кога, а тогава може да се кас-сиратъ.

Илия Цановъ: Какво да хортувамъ? — На та-кова запитване нѣма що да отговоря.

Докладъ: Когато прочетохъ рапорта, казахъ, че комиссията поиска отъ врачанскитѣ управите-ленъ съвѣтъ документи и доказателства, на които да се положи основание за кассиранieto на тѣзи лица. Тѣ казаха, че е невъзможно да описватъ всичко, което е станало и какъ е станало. Ако иска

Събранието за по-добро освѣтление, то да се прочете. (Гласове: да се прочете.)

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се прочете отношението на врачанскитѣ окр. упра-вителенъ съвѣтъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ бихъ молилъ, понеже тука се касае за честта на депутатитѣ, то пред-лагамъ да бжде закрито засѣдание.

Предсѣдателъ: Г-нъ Министръ има право да иска тайно засѣдание и за това моля публиката да се отдалечи.

(Послѣ тайното засѣдание.)

Предсѣдателъ: (Звъни.) Засѣданието се отвара на ново. Народното Събрание прие дѣлото на криво-долескиятъ изборъ да се предаде на Министра на Правосъдieto, за да му даде по нататашенъ ходъ.

Докладчикъ: (Чете изслѣдованието на ан-кетната комиссия за софийската градска околия.) На 13 Януарий 1880 година не станали из-боритѣ, защото еврейскитѣ архи-рабинитѣ въ нача-лото на изборитѣ донесълъ списъкъ на еврейскитѣ избиратели написанъ отъ тѣхъ си и поискалъ отъ бюрото да приеме този списъкъ и по него да се привикватъ евр. избиратели, за да гласоподаватъ. Бюрото не приело. Тогава архи-рабина казалъ, че той ще да забрани на своя миллетъ да гласоподава, което и станало споредъ писменното засвидѣтелство-вание на избирателното бюро. И тѣй по тая причина нестаналъ избора на 13 Юний.

Заклучение. Тѣй като архи-рабина е ста-налъ причина, да не станатъ въ тоя день изборитѣ, комиссията го намѣри за виновенъ споредъ чл. 36 на изб. законъ.

Предсѣд. Желаетъ ли нѣкой да говори?

Тихчевъ: До колкото разбрахъ отъ г-на до-кладчика, архи-рабинитѣ билъ станалъ причина, да нестане избора на 13 Юния, или съ други думи архи-рабина билъ запретилъ свободата на тия, ко-ито иматъ право да изпълнятъ своитѣ граждански права, понеже той се намѣнилъ въ тѣхната воля. Това трѣба да се накаже по закона, който съществува въ нашата държава. За това предлагамъ, да се от-стѣпни дѣлото на надлѣжното Министерство, т. е. на Министра на Правосъдieto, за да му даде по ната-шашенъ ходъ.

Докладчикъ: (Чете членъ 36 отъ избирател-ния законъ.)

Стамболовъ: Азъ отъ рапорта на комиссията невиждамъ, нито да е викалъ, нито да е заплашвалъ рабинитѣ. Той е само донелъ съ списъка на из-бирателитѣ и види ни се, да е нарушилъ членъ I и 2 на избирателния законъ; а заради това, за превеше-ние власти трѣбало да се прати на сждъ.

Докладчикъ: Комиссията на испитването е дошла до това заключение, че той е прегрѣшилъ противъ чл. 36, защото той е отнелъ свободата на гласоподаването, понеже е употребилъ своето влияние, за да спре избирателитѣ да гласоподаватъ. За по добро обяснение на работата, мога да опиша обстоятелствата поблизо, понеже имахъ честта да бъдѣ председателъ на това бюро. Той дойде тамъ, представи се предъ бюрото и каза: азъ нося списъка на избирателитѣ отъ моя миллетъ, защото въ този списъкъ, който е направенъ въ градския съвѣтъ, има мнозина отъ избирателитѣ невнесени. Ние му отговорихме, че е ималъ 14 дена време предъ избора всѣкий избирателъ, който е мислилъ да не е записанъ, да отиде въ градския съвѣтъ и да си запише името. Той каза, че никой отъ тѣхъ не разбиралъ българския языкъ — между това твърдѣ добръ знаемъ, че тѣ разбиратъ български, ако се дава нѣщо на малонадаване или лицитация. Той каза, че не може да допустне на миллета да гласоподава, ако не се приеме този списъкъ. Ние му казахме, че той може да негласоподава, но на народа да не влияе. Той каза, азъ ще запрета на моя народъ да гласоподава. И съ излизанието заедно той имъ стори знакъ и подиръ него излѣзоха всички отъ негова миллетъ. И тѣй остана избирателъ само българския, а отъ еврейския народъ не дойде ни единъ. Въ този день, ако бѣше дошелъ и еврейския, — можеше изборътъ да стане. И слѣдователно архи-рабинътъ стана причина за това нѣщо. Сега остава на Нар. Събрание да истълкува, по кой членъ отъ закона той е съгрѣшилъ.

Стамболовъ: Азъ предлагамъ, да не казваме кой членъ, защото това ще се покаже при изслѣдването. Вземете, да кажемъ, една избирателна околия, че не ще да избира за тая година представителъ въ Народното Събрание. Има ли нѣкой право да накаже избирателитѣ за това? Никакъ не; понеже всѣкий избирателъ е свободенъ да си даде гласа или не. Щомъ се отказва отъ това право, той се наказва вече самъ по себѣ. Ако има нѣщо въ предлѣжащи случаи да се наказва, то е неточното съставяне на списъцитѣ въ градския съвѣтъ.

Докладчикъ: Азъ незная, г. Стамболовъ какъ може да даде такава тълкование на 34 членъ, гдѣто тоже се показва нѣкое наказание върху престѣпление, когато нѣкой повлияе върху гласоподаването. Истина, че архи-рабинътъ не е употребилъ физическа нѣкоя сила, за да повлияе, но той е употребилъ една морална властъ, за да отведе гласоподавателитѣ да не гласоподаватъ. Това не може да оправдае неговитѣ постѣпки и той не може да остане безъ наказание.

Тихчевъ: Г-нъ Стамболовъ въ този случай излиза като защитникъ на г-на рабина. Той иска

да оправдае неговитѣ дѣйствия, като иска да презре законитѣ, които у насъ сѣществуватъ. Всѣко неправилно дѣйствие трѣба да се наказва. Всѣко такова дѣйствие, свършено ли е или не, да ли е фактъ малъкъ или голѣмъ, това не е да испитваме сега. Работата на Народното Събрание е, щомъ види нѣкакъвъ фактъ противенъ на сѣществующия законъ, да го предаде на надлежната властъ, която ще разгледѣ работата. Ако е достоенъ за наказание, наказва се, ако ли не е достоенъ, ще се освободи. А колкото за архи-рабина неговитѣ дѣйствия сѣ претивни на нашитѣ сѣществующи закони.

Тодоровъ: Въ отговоръ на Отца Иконома, гдѣто показва членъ 34, имамъ да кажа нѣколко думи. Чл. 34 казва: „ако нѣкой се опита да повлияе на избора“, това се разбира за времето, когато е станалъ изборътъ; а тука изборътъ не е станалъ. Още трѣба да прибави, че рабинътъ е носилъ списъкъ и че той не се е приелъ. Това тоже не е обвинение за него. Само е трѣбало да го носи на градския съвѣтъ, а не на бюрото. Той е просто искалъ да поправи списъцитѣ на неговия народъ. Послѣ когато не е успѣлъ, казалъ на народа си да мълчи. Но той не е употребилъ никакви насилни мѣрки. Тѣ сами когато не щѣтъ да гласоподаватъ, изгубватъ правата, които имъ дава Конституцията и сами се наказватъ.

Стамболовъ: Най напредъ отхвърлямъ мнѣнието на г. Тихчева, че съмъ щѣлъ да защищавамъ рабина. Менѣ не ми е за личността. Азъ защищавамъ закона. Какъ говори членъ 34 на избирателния законъ? (Четѣ го.) Тука се казва, че тия хора, които заплашватъ съ насилне или съ биење да се наказватъ. Ако рабинътъ е билъ или насилвалъ нѣкого да не гласоподава, тогава нека се накаже. Но всички знаемъ, че това не е направилъ. А когато ние сега казваме, че този или онзи членъ е нарушенъ, а стане сѣдъ и видимъ, че това не е така, тогава сами ще се осѣдимъ. Ако рабинътъ е носилъ списъкъ, той трѣба да не е знаелъ само, кждѣ има да се носи. Може ли да се наказва нѣкой, който е носилъ списъкъ на бюрото? Неможе. Но бюрото може просто да му каже: турѣ си го въ джеба. Ако да бѣхъ гласоподавали въ София всичкитѣ евреи, тогава щѣше да бѣде и еврейнъ представителъ, — и до нѣкое време ще бѣде. (Единъ гласъ: какво да бѣде?)

Слаевъ: Тоже и азъ намирамъ слаби обвиненията на анкетната комиссия относительно до г. рабина, на когото не трѣба да гледѣме като на частенъ чловѣкъ, но като на духовенъ началникъ, който дава на своя миллетъ съвѣтъ. Комиссията е заблѣжילה нѣщо като неправилно противъ рабина, но дѣйствително да ли можемъ ние да сѣдимъ единъ че-

ловѣкъ за онова, което не е направилъ? — Намѣрението е ималъ и е клонилъ на това, — защото тѣзи избиратели, които сж дошли отъ еврейския народъ, оттегляватъ се слѣдъ него. Комиссията прави заключение, че той е изпълнилъ своето заплашване. Но, както забѣлѣжи г-нъ предговорившии, ако бѣше дошелъ нѣкой и не ги е оставилъ да избиратъ, тогава е друго, но това, за което е работата въ този случай, е само предположение. Послѣ ние не намираме толкова прямъ членъ въ нашия избирателенъ законъ, че това може да се наказва. За това ние можемъ да благодаримъ на комиссията, която дава свѣдѣния, какъ е било, но ние нѣмаме поводъ, по който да предаваме рабина на сждъ.

Докладчикъ: Азъ незнамъ, защо давате такова тълкование на една работа, която е твърдѣ явна. Той е началникъ религиозенъ и може и въ другъ случай да употреби своето влияние на народа си, да му каже: правете това и това. Той си присвои въ предлѣжящия случай една власть и употреби своята власть да отворица гражданитѣ да гласоподаватъ. За това онова, което комиссията говори, прави го на основание на писмото отъ бюрото. Това писмо не е дълго и азъ ще го прочетъ, за да видите на какво основание комиссията иска туй и туй и да тълкува така неговото поведение. (Чете го.)

Наумовъ: Нѣкои отъ г-да предговорившиѣ казаха, понеже не е станалъ изборътъ, то нѣмало никакво повлияние на изборитѣ. А членъ 34 на избирателния законъ казва тѣй: (чете) „ония, които съ заплашване, съ насилие или съ биение поискатъ да накаратъ или сж накарали нѣкои избиратели да се удържатъ отъ гласоподаване“. А тука видимъ, че архи-рабинътъ дошелъ и накаралъ всички избиратели да не гласоподаватъ и дѣйствително не е гласувалъ ни единъ, за това трѣба да се накаже.

Тихчевъ: Ние чухме отъ г. докладчика причината, по която не можа да стане избора въ онзи день. Всички били се събрали на едно мѣсто, всички сж излѣзали слѣдъ рабина. Това значи, че рабинътъ е повлиялъ и че е насилитъ тѣзи избиратели морално. Веѣко насилие трѣба да се наказва отъ закона и ако не се наказва това насилие, тогава ще излѣзе анархия у насъ. Говорятъ нѣкои г-да, че Народното Събрание нѣмало да се опре нито на единъ членъ отъ избирателния законъ и за това не можемъ да дадемъ рабина на сждъ. Азъ незнамъ, да ли ние можемъ да приспособимъ нѣкой членъ отъ закона, за да накажемъ нѣкои лица или избиратели. Народното Събрание не е сждъ, за да може да осжда нѣкого. Това може да го направи надлѣжната власть, на която ние можемъ да го предадемъ, за да се види да ли е виновенъ или не е. Ако е виновенъ, ще се осжди, ако не е, ще се

оправдае.

Стамболовъ: Струва ми се, че щомъ ние не се убѣдимъ за виновността на единъ человекъ, то не можемъ да предадемъ дѣлото на Министра. Тука се появява бюрото като обвинителъ и чудното е, че бѣше членъ на тая комиссия едно лице, което бѣше и членъ на бюрото. Той ще бжде хемъ обвинителъ, хемъ стражителъ. Виждамъ тука едностраничностъ въ този въпросъ и когато не можемъ да намѣримъ ние единъ членъ отъ избирателния законъ, който рабинътъ да е нарушилъ, то не можемъ да се съгласимъ да се предаде на сждъ; напротивъ ние намѣрваме въ Конституцията членъ, че никой не може да се наказва, който не е осжденъ. Той се е отказалъ отъ правото да гласоподава. Може ли да се накаже за това? Не може. Представете си, г-да, да се съберемъ ние всинца на едно извѣстно мѣсто и не можемъ да се съгласимъ, кого да изберемъ, па си отидемъ. Може ли нѣкой да ни накаже? — Не може. Ако първитѣ избори неможтъ да станатъ, то ще дойдатъ сѣтиѣ 5 души и ще избератъ единъ представителъ. За това не може да се даде рабинътъ подъ сждъ по никакъвъ начинъ.

Д-ръ Брадель: Избирателния законъ има предъ видъ, щото избрании депутатъ да бже дѣйствително законенъ представителъ и да се не туря за неговото избирание нѣкакво препятствие. Отъ друга страна избирателния законъ указва на тѣзи способи, по които нѣкои можтъ да искатъ да побъркатъ избирането на нѣкои лица. Азъ бѣхъ въ бюрото при изборътъ на 13 Юния въ София и помня, какъ е станало. Евреитѣ сами и рабинътъ представиха избирателния списѣкъ. Бюрото се отказа да го приеме. Тѣ искаха да гласоподаватъ по свои списѣкъ. Но по тѣхния списѣкъ избирателитѣ бѣха по много, отъ колкото въ списѣка отъ градския съвѣтъ. И при всичкитѣ разяснения, които даде бюрото, че не може да приеме сега тѣхния списѣкъ, то не се задоволиха не само рабинътъ, но и евреитѣ. Тѣхното искание макаръ и да бѣше незаконно, но бѣше съзнателно. Рабинътъ не е произнесълъ нито заплашвания, нито насилие, нито е искалъ да ги накара да се откажатъ. Първата половина на членъ 34 говори за тѣзи случаи, когато се употреби насилиството, което тука не е било употребено, втората тоже не се отнася къмъ този случай. Ако рабинътъ бѣше употребилъ нѣкакви енергични мѣрки, това бѣше друго, но такива мѣрки въ нашето препятствие не употребѣи. Той просто се оттегли, когато бюрото не се съгласи да приеме неговия списѣкъ, оттеглиха се и всички евреи. Азъ не виждамъ никакво насилие отъ страна на рабина, защото тия хора отказаха се сами отъ правото да гласоподаватъ.

Василь Радославовъ: Наистина този въпросъ се обясни до нѣйждѣ. Религиозниятъ началникъ на евреитѣ въ София е видѣлъ, че избирателния списъкъ на неговия миллетъ, съставенъ въ градския съвѣтъ, не билъ пълненъ. Той съставилъ другъ единъ списъкъ, азъ казвамъ пълненъ и може би точенъ списъкъ, само че не го е предалъ на време. Бюрото е казало, че това не се дава на време и съ това е извършило своята длъжностъ. Отъ друга страна слушаме, че този началникъ сжщо и неговия миллетъ се отказали и неискали да даватъ гласъ и да избиратъ представители за Нар. Събрание. Нѣкои предговоривши г-да казватъ, че това е незаконно и търсятъ параграфи и членове, по които би могли да ги сждатъ. Споредъ мене това не е нѣщо незаконно, но законно, понеже е предизвикано отъ неточното исписване на избирателитѣ. Ако се преглѣда този списъкъ на избирателитѣ, ще се види, да ли е точенъ или не. Азъ мисля, че е трѣбало да се предложи списъкътъ отъ рабина на градско-общинското управление, за да се евентуално допълни онзи списъкъ, който се направи отъ самото управление. Колкото за това, че е употребявалъ влиянието си, то е явно, че е употребявалъ, но съ това не е направилъ никаква погрѣшка, защото въ много конституционни държави, въ които има разни народи, сжществуватъ партии и ние сме видѣли, че нѣкои отъ тѣзи народности по нѣкои свои съображения и начала постоянно се отказватъ, да се ползватъ отъ правата, които имъ дава Конституцията и не искатъ да влазятъ съ своитѣ представители въ Нар. Събрание. Това е ставало въ Австрия съ Ческий народъ въ продължение на нѣколко години, но нигдѣ не сме видѣли властъ да наказва нѣкой народъ, защото не ще да има участие въ разискванията, които се касаятъ до цѣлата държава. За това ние не можемъ да обвиняваме този религиозенъ началникъ, но напротивъ ако е ималъ той единъ списъкъ на избирателитѣ отъ своя миллетъ, нужно е било да се сравни и да се поправи общия списъкъ.

Докладчикъ: Тука има неопровержимъ фактъ, че рабина е дохождалъ въ избирателната стая и е казалъ на бюрото: „ако не вземете този списъкъ, азъ не мога да допуся на своя миллетъ да гласоподава“. Бюрото не е могло да вземе списъкътъ; и той повлече съ себѣ миллета си. Ако това не се смѣта за престѣпление, тогава може другъ началникъ на нѣкоя община да направи друго влияние т. е. може да влияе върху всичкитѣ работи, които се касаятъ до държавний животъ. Истина, той е свободенъ за себѣ си да гласоподава, но да употребява своето влияние върху другитѣ, това не може да остане безъ наказание, защото най-

послѣ утрѣ може да излѣзе единъ тактъвъ началникъ и когато има нѣкоя обща държавна повинностъ да каже: ако не щете да направите това или онова, то азъ ще кажа на народа си, да не изпълнява тѣзи гражданска повинностъ. Какво ще бѣде тогава? Тогава не ще стане друго, освѣнъ че ще се прави въ една държава друга една нова държава въ нѣкои отношения. Тѣй щото том началникъ да гласоподава или не лично за себѣ си е свободенъ, но да прави влияние на другитѣ, мисля, че подлѣжи на наказание.

Славейковъ: Отъ станалитѣ разисквания излиза почти явно, че ние малко широко разбираме членовѣтъ на избирателния законъ и ако бѣхме ги разбирали по-буквално, както въобще се разбиратъ законитѣ, ние ще намѣримъ, че рабина въ намѣсването на изборитѣ не е повиненъ, както иска да каже анкетната комиссия. Ние не виждаме, да е станало едно такова дѣйствие, за което въ нашитѣ закони има наказание. Какво може да стане утрѣ отъ това, то не е работа на сегашното Събрание да го изслѣдва. Когато ще види, че погрѣшката е противъ избирателния законъ, то ще го накаже; но тука именно не се представлява такова нѣщо. Тоя чловѣкъ не е направилъ нищо противозаконно, нито е викалъ нито е билъ нѣкого. Той просто е желалъ да докаже едно право на своя народъ. И на второто избиране се одобриха нѣкои, които той предложи въ първото бюро. Ако въ приеманieto на това е имало погрѣшка, тоже не предлѣжи намъ да ги сждимъ. Но щомъ се докаже, че той е искалъ да въведе списъкъ, за когото законътъ не позволява, тогава може да се разиска; но тукъ именно е направилъ само това, че е заявилъ едно право, но не вредително. А при всичко това рабина се е задоволилъ, гдѣто е оттеглилъ своя народъ отъ гласоподаването, до гдѣто се опредѣли неговото исканне, понеже е станала неправда на народа му. Защото такова престѣпление каквото се споменува въ нашитѣ закони, началникътъ на евр. миллетъ не е направилъ, заради това не виждамъ за възможно да го осждаме.

Предсѣдатель: Желаетъ ли още нѣкой да говори? (Гласове: исчерпано е!)

Докл.: Остава на Нар. Събрание да направи, както ще. Комиссията не можеше да приеме това така, безъ да не го каже на Нар. Събрание. И не е праведно, ако се мисли, че комиссията е мисляла пристрастно да се отнесе къмъ нѣкого. А Нар. Събрание е свободно да се произнесе, както ще.

Предсѣдатель: Давамъ на гласоподаване. Има едно предложение да остане дѣлото безъ послѣдствие и друго — да се даде на Министерството на Правосудieto.

Стамболовъ: Понапредъ е предложението на комиссията: да се даде подъ сждъ.

Председатель: Приема ли Нар. Събрание, щото дѣлото на архи-раббина да се предаде на Министерството на Правосъдието? (Не приема). Който приема да си дигне ржката. (Малцина). Тогава остава второто предложение т. е. да остане безъ послѣдствие.

Докл. (Чете): „На 20 Януарий въ избора сж гласоподавали лица, които не сж имали право споредъ 3-й чл. на изб. зак.; а именно: Маче Цигаралжията, Фараонъ Хананесъ, Мусе Коенъ, Хаймъ Шимшонъ, — Фараоновъ братъ — Хаймъ Шянли, Бенисонъ Валяден, Маче Мушулакъ и Бохоръ Мушулакъ, които сж били злонамерени фалити.

Заклучение: Комиссията намѣрва за виновни тия, които сж ги внесли въ изб. списъкъ (чл. 30).

Председатель: Желает ли нѣкой да говори?

Стамболовъ: Тѣзи лица, споредъ този членъ, който споменува комиссията, да се даджъ подъ сждъ, но трѣба да се докаже: да ли сж наистина фалити съ зло намѣрение. Именно 30-й чл. на избирателния законъ казва: (Чете го). Тѣзи хора може да сж скрили нарочно, че сж фалити, а който се крие, трѣба да подлѣжи на наказание. Заради това трѣба да се предаде дѣлото на надлѣжния министръ.

Славейковъ: Споредъ бѣлѣжката на комиссията каза се, че трѣба да се предаджъ на сждъ тѣзи, които сж ги внесли въ списъци, тѣ. Но азъ мисля, че и тѣзи, които сж гласоподавали, трѣба да подлѣжатъ на наказание, но тѣй сжщо подлѣжатъ на наказание и ония, които сж знали, че сж съ зло намѣрение фалити, а сж ги вписали.

Председатель: Комиссията казва, че тия, които не имъ сж дали право да гласоподаватъ, подлѣжатъ подъ сждъ. Тѣ сж гласоподавали и слѣдъ като сж гласоподавали, заявява едно лице, че нѣмали право.

Славейковъ: Тогава азъ мисля, че не е наша работа да разсждаме кой е виновенъ и кой не е, но трѣба да се предаде дѣлото на сжда и тогава ще видимъ, кой е виновенъ и кой не е.

Председатель: Желает ли още нѣкой да говори? (Не желае). Приема ли Нар. Събрание да се предаджъ дѣлата на споменутитѣ лица отъ софийската градска избирателна околия на Министерството на Правосъдието, за да имъ даде понататъшенъ ходъ? (Приема се). Който не приема да си дигне ржката. (Никой не дигна).

Докл. (Чете): „При сжщитѣ избори на 20 Ян. нѣкой си Ив. Лазаровъ отъ с. Бистрица заявилъ на бюрото, че владиката Мелетий привиквалъ священникитѣ отъ селото имъ, за да имъ казва, кого да писватъ и кого не. Послѣдствие на туй заявление казанитѣ священници п. Стоянъ и п. Георги, се по-

викаха предъ комиссията, предъ която и исповѣдаха, че дѣйствително тѣ като дошли на изборитѣ и приготвили билетинитѣ, нѣкой имъ казалъ да отидатъ при владиката, да се допитатъ кого да пишатъ. Тѣ отишли и владиката като имъ видѣлъ билетинитѣ съ имената: Хр. Стояновъ и Ик. П. Тодоръ, казалъ имъ: не избирайте тѣхъ, но изберете мене и Балабанова. Тѣ го послушали и като отишли на хана, написали други бюлетини съ показанитѣ отъ владиката имена. Това разказали и на другитѣ си съселъяне, които сжсжали готовитѣ си билети и написали нови съ показанитѣ горѣ отъ владиката имена, сир. неговото и на Марка Балабановъ.

Заклучение. Споредъ показанието на Бистричкитѣ священници, Н. В. Преосвященство Мелетий е повлиялъ върху гласоподаването, което се запрещавало отъ 34 чл. на избирателния законъ.

Стамболовъ: Азъ невиджамъ въ това никакво престѣпление, защото всѣкий чловѣкъ може да се съвѣтва съ другъ кого да избержтъ. Ако това не се допуца, тогава незная, какъ е възможно да се избержтъ хора достойни за представители. Всѣкий може на всичкий свѣтъ да хортува и да пише въ вѣстникитѣ: избрайте тогосъ или оногосъ. Тѣй и Н. В. Преосвященство г. Мелетий имаше право да каже на священникитѣ: изберете мене и г. Балабанова. Слѣдователно тука 34 чл. отъ изб. законъ не е умѣстенъ и това тѣй нарѣчено „престѣпление“, предложено отъ комиссията, трѣба да остане безъ послѣдствие.

Тихчевъ: Азъ това ще прибавя на думитѣ на г. Стамболова, че дѣйствително тамъ не е станало никакво насилие. Тамъ гдѣто става едно просто убѣждение върху хората, които трѣба да се избержтъ, това не може да се запрети. У насъ има тоже единъ членъ въ Конституцията, който казва, че събранията сж свободни и всѣкий може да говори онова, което не вреди интереса на държавата. Онъ може тоже да препорѣчва лица, които да сж достойни за депутати, стига само да нѣма насилие. За това г. Мелетий не е виновенъ да се дава подъ сждъ.

Председатель: Ако нѣма нѣкой да говори, азъ ще дамъ на гласоподавание първо предложението на комиссията.

Мин. Каравеловъ: Тука нѣма никакво предложение; комиссията просто исказа мнѣнието си.

Стамболовъ: Има мнѣние на комиссията, че Митрополитъ Мелетий е нарушилъ 34 чл. на Конституцията и ако го е нарушилъ, той подпада подъ сждъ. За това да се пита Събранието: нарушилъ ли е Митрополитъ Мелетий 34 чл. или не?

Д-ръ Молловъ: Комиссията исказва само мнѣнието си и се основава на 34 членъ, който казва: „ако нѣкой съ заплашване, бияние или насилие

накара избирателитѣ да избѣржѣтѣ нѣкого, той подлѣжи подѣ наказаніе“, но тука нѣма нито насиліе, нито заплашване, нито нищо.

Предсѣдатель: Тогава приема ли Нар. Събрание, щото дѣлото по изборитѣ станали на 20 Ян. въ соф. градска околия да остане безѣ послѣдствие? (Приема се).

Докл. (Чете:) Новоселска избирателна околия.

Избора станалъ на 20 Ян. — Въ тоя день е избранъ за народенъ представителъ Н. Височ. Князь. Отъ испитанитѣ 30 души отъ разни села отъ новоселската избирателна околия се узнава, че на избирателитѣ сж раздавани готови билети, безѣ да знаатѣ избирателитѣ, кой е писанъ въ тѣхъ. Бюлетинитѣ ги раздавалъ кмета Стаменъ Ценевъ. Петко Тоневъ отъ с. Новоселци призна, че въ време на изборитѣ, викалъ да се избира Н. Височ. Князя, но че е билъ пиянъ; а споредѣ показаніята на новоселския учителъ Савва Николовъ става явно, че той билъ избранъ за писаръ въ бюротъ. Боне Велиновъ старшии стражаръ по онова време ходилъ изѣ избирателитѣ и имъ казвалъ да избиратѣ Князя, за това и тия що дохождали да си пишатѣ бюлетинитѣ при него казвалъ имъ да пишатѣ Князя, когото и другитѣ пишвали. Това ставало тѣй, защото орманлийчане, отъ гдѣто е старшии стражаръ Боне Велиновъ, преди да почнатѣ да си пишатѣ билетитѣ викаха помежду избирателитѣ: „Князя избирайте!“ —

Заключение: Комиссията намѣрва за виновентъ кмета Стамена Ценевъ жандарма Боне Велиновъ споредѣ чл. 35 на изб. зак.

Предсѣдатель: Желаетъ ли нѣкой да говори? (Никой не се яви.) Ако нѣма никой да говори, давамъ на гласоподаване: прима ли Нар. Събрание споредѣ мнѣнието на комиссията, щото дѣлото по изборитѣ на новоселската избирателна околия да се предаде на Правосъдието за да му даде надлѣжний ходъ? (Приема се.)

Доклад. (Чете.) „Самоковскии Округъ, ярловска избирателна околия.

Тоя изборъ е станалъ на 20 Януарий и споредѣ направенитѣ изслѣдванія отъ комиссията се забѣлѣжаватѣ слѣдующитѣ неправилности:

Като захванали избирателитѣ да принасятѣ бюлетинитѣ си, отъ бюротъ съблѣдали, че въ бюлетинитѣ нѣмало записани имена, а само думитѣ: „кой ни избави?“ За това отъ страна на бюротъ се распоредили и дали други бѣли книжки на избирателитѣ, като сжщевременно чл. секр. отъ самок. окр. съвѣтъ даскалъ Цвѣтковъ и И. Илиевъ имъ казали да пишатѣ бюлетинитѣ си съ име опредѣлено, а не тѣй неопредѣлено.

Написванието на дневника станало по диктов-

ката на чл. секр. отъ окр. съвѣтъ даскалъ Цвѣтковъ. Само написванието пакъ на дневника станало не на мѣстото на избора, но на друго мѣсто. еѣ квартирата на чл. отъ окр. съвѣтъ слѣдѣ яденіе. Въ Ярлово били направени 4 днешника и на двата отъ тѣхъ, колкото старѣйшини имало, ги подпечатали съ селскитѣ печати, но които предсѣдателя на окр. съвѣтъ Иванъ Сребърниковъ скжсалъ като непотрѣбни.

Трета неправилностъ (чл. 12 послѣдния алинея отъ изб. зак.) е и тая, че избирателното бюро, освѣнъ чл. отъ окр. съвѣтъ Игнатъ Илиевъ исповѣда, че въ време на пуцанието на бюлетинитѣ, избирателната кутия не била никакъ запечатвана, а при всяко внасяние на бюлетинитѣ я отварялъ и затварялъ предсѣдательтъ.

Заключение: Споредѣ мнѣнието на комиссията, станало е нарушение на 12-й чл. отъ избир. законъ.

Толкова има да забѣлѣжа, че комиссията си е дала трудъ да види, да ли е станало това по невѣдение, или умишленно и показа се, че това е станало повече по невѣдение нежели умишленно.

Стамболовъ: Искамъ да го питамъ, да ли е имало дупка на кутията отъ горѣ?

Доклад. Разбира се, че не е имало за това сж я отваряли и пуцали бюлетинитѣ. (Смѣхъ.) Мнѣнието на комиссията е, че е станало науршение на 12 чл. на изб. законъ, който се нарушава сжщевременно въ това, че кутията не била затворена. Колкото за протоколтъ, който не е написанъ въ сжщото мѣсто, може да се извини съ това, че е било твърдѣ студено, та вѣнка не е могло да се сѣди и за това члѣноветѣ сж отишли въ кѣщата, гдѣто е билъ членътъ надзирателъ отъ самоковскии упр. съвѣтъ и тамо сж го написали и подписали.

Грънчаровъ: Комиссията може ли да каже, какви сж били онѣзи два протокола, които бѣха съдрани отъ предсѣдателя на окр. съвѣтъ и защо ги е съдралъ?

Докладчикъ: Комиссията не е видѣла ония протоколи, за да може да каже, какви сж били и защо сж били скжсани. (Смѣхъ.) Комиссията намѣри само послѣднитѣ, които сж били пратени тука.

Славейковъ: Г-нъ Докл. на комиссията приведе нѣкои улѣгчителни доводи, че било студено и че сж отишли хората на топло мѣсто. Но да оставимъ да приемемъ това, то пакъ не остава друго освѣнъ нарушение на 12 чл. на избират. зак., защото кутията не била затворена и защото протоколитѣ сж били скжсани. То се разбира, че като сж били скжсани, комиссията не е могла да ги намѣри и да ни расправи. Ако да имаше тия протоколи, може-би отъ самитѣ тѣхъ можаше да се обясни работата,

но какъ тѣ умишлено сж съдрани, може би тия хора сж искали да направятъ едно подлъгване, като представятъ невѣрното за вѣрно. Тогава изборътъ е неправиленъ не само, че не е била заключена кутията, но и за това, че не е имало другитѣ протоколи. Каква вѣра ще можемъ да дадемъ на тия протоколи и на изборитѣ станали по тия протоколи?

Грънчаровъ: Сжсванието на двата протокола, които комиссията не е видѣла, ни дава поводъ да се съмняваме: да ли въ тия два сжсани протоколи не е било записано друго едно избрано лице. Това трѣба да се знае, защото не бѣха никакви причини, да се сжсатъ протоколитѣ. Особено значително е туй, че тия два протокола сж били подпечатани отъ всичкитѣ старѣйшини съ селскитѣ печати и тѣ сж били повѣрни отъ колкото оиѣзи, които сж били съставени въ една ода на страна и подписани само отъ четворица.

Докладчикъ: Когато се говореше за този въпросъ въ миналото Събрание, тогава докладчика на комиссията показване този протоколъ, по който тамъ е станало избирането и още тогава се съмняваше, че тия подписи не били отъ една ржка написани, понеже приличали единъ на други. Нѣкои г-да казаха, че протоколитѣ били написани въ Самоковъ два дѣня подиръ изборитѣ. Именно това даде поводъ на анкетнатата комиссия да испита и въ тѣзи околия, какъ сж станали изборитѣ. Този протоколъ (несъдрания) като взехме ние на ржцѣ и повикахме членовѣтъ на избирателното бюро, всички признаха, че подписитѣ сж оригинално тѣхни и че сж се писали въ къщата, гдѣто е билъ и членътъ надзирателъ.

Колкото за другитѣ два сжсани протокола, които не сме видѣли, тѣ сж сжсани заради това, защото не трѣба да бждѣтъ 4 протокола, но два, отъ които единъ се дава на окр. упр. съвѣтъ, а другъ на Нар. Събрание. По това съображение председателятъ на окр. управителенъ съвѣтъ въ Самоковъ е сжсатъ двата не потрѣбни, а задържалъ е само двата. Обаче и на 4-тѣ сж били едни и сжици подписи. Разумѣва се макаръ били тѣ и 6, пакъ не трѣба да ги сжсва началникътъ, но трѣба да ги прати на Нар. Събрание. Колкото за другитѣ два здрави протокола, подписитѣ имъ сж оригинални.

Стамболовъ: Гдѣто по-напредъ попитахъ за кутията, имахъ това намѣрение, за да узная, че хората не сж имали кутията пробита и слѣдователно не могатъ да поддѣжатъ на наказанието, предвидено въ 12 чл. на изб. законъ. Въ други мѣста напр. въ Провадия не сж имали кутия, а крина, но нея запечатваха съ книга. а послѣ когато се свѣршваше гласоподаването, сжсваха книгата и брояха гласовѣтъ. Бюрото просто не е имало кутия по пред-

писаний начинъ и за това нѣма да се дава на това никаква важностъ.

Дюкмеджиевъ: Азъ желая да знамъ, да ли тия протоколи, които сж проведени тука, сж били подпечатани съ селскитѣ печати, защото сжсвачието може би да е станало умишлено и може би да се е направилъ другъ протоколъ, намѣсто тия, които сж били оригинални и по вѣроятни, понеже сж били подпечатани.

Докладъ: Нигдѣ не е казано, че протоколитѣ трѣба да сж подпечатани отъ старѣйшинитѣ съ селскитѣ печати, но се казва, че трѣба да сж подписани отъ бюрото и ако нѣгдѣ сж ги подпечатани, то е станало по невѣдение.

Лазаръ Дуковъ: Незная, коя бѣше причината, която принуди г-на Стамболова да подигне въпросъ за провадийскій окр. съвѣтъ, какъ е направилъ съ кутията. Азъ не съмъ намѣрилъ въ нашия окр. съвѣтъ нѣщо не умѣстно. Наистина това стана, както каза г-нъ Стамболовъ. Взехме шиникъ, туряхме отгорѣ му книга, която запечатахме и направихме на нея една дупка, чрезъ която туряхме бюлетнитѣ. Послѣ съдрахме книгата и кутията се отвори. Това струва ми се не е нѣщо неправилно.

Славейковъ: Или тъй или иначе по крайнитѣ мѣрѣ, при изборитѣ, за които се споменува, да е станало това въ провадийската избирателна околия, изпълнила се е една формалностъ, понеже тамъ глѣдаме запечатване и распечатване, това което не виждаме въ ярловската избирателна околия, за която ни е сега думата. Азъ не зная, какъ може г-нъ Стамболовъ да привождатъ това като едно опредѣлително или улегчително доказателство. Менѣ се види, че тука не сж искали да направятъ тѣзи формалностъ по тая причина, за да могатъ да бъркатъ въ изборитѣ, както си щѣтъ. Това е довольно важно. У насъ при изборитѣ ставатъ много погрѣшки. Тамъ гдѣто се знае, че е станало, нѣщо нередовно, — или се е преслѣждало, или се е избличавало, за да знаатъ хората за други нѣтъ. И наистина онѣзъ година имаше много нередовности, които нѣгдѣ се поправиха сега. — Колкото се касае до 4 тѣ протокола вмѣсто 2, имамъ да кажа, че тѣ можаха да гратитъ всичкитѣ 4. за да ги видимъ, защото произволно съдиране на протоколи отъ страна на единъ чловѣкъ, менѣ се чини, ще заслужи наказание, най-много за това, че който може да съдере излизнитѣ, може да съдере и нуждитѣ.

Азъ виждамъ, че тука може би е прекалено мѣето миѣние, но като ставатъ такива нередовности, азъ мисля, че е имало причина, по която се дере единъ протоколъ и се представя другъ. И това мисля, че е насилване на 12 чл. на изб. законъ, понеже не бѣше заключена кутията и понеже не сж писани

протоколитѣ на сѣщото мѣсто, гдѣто сѣ станали изборитѣ и напоконъ че бѣхъ съдрани два протокола. За това менѣ ми дохожда да се съмнявамъ въ законността на тѣзи избори. Азъ непредрѣшавамъ въпросътъ, нито желая Събранието да се поведе съвѣршено споредъ менѣ, когато то е свободно да рѣши както ще.

Предсѣдатель: Желаетъ ли още нѣкой да говори? (Не желаетъ.)

Докладъ: Комиссията основающе се на това, че кутията не е била затворена, а споредъ 12 чл. на из. зак. трѣба да бѣде затворена, намѣри, че този членъ е нарушенъ. А за правилността на избора остава на Нар. Събрание да се произнесе както ще.

Предсѣдатель: Тогава давамъ на гласоподаване въпросътъ: правиленъ ли е по това обстоятелство избора или не?

Докладчикъ: Както знаете, г-да, въ този изборъ е избранъ за представителъ Н. В. Преосвященство г-нъ Мелетий, който се остави висящъ именно за туй, че подиръ изслѣдванието на тѣзи работи да се приеме или кассира. Всичко това, което казахъ, е именно туй, че кутията не е била заключена. Сега остава на Нар. Събрание да се произнесе, има ли да се кассира този изборъ или не? Истина е, че това е станало по-вече по невѣдение, защото комиссията не е могла да изслѣдва, че е станало умишлено. Както и да е остава на Нар. Събрание да се произнесе върху законността на избора.

Грънчаровъ: Въ избирателния законъ се предписва наказание за ония, които се мѣсятъ въ изборитѣ и правятъ такива престѣпления, но не е никѣдъ предвидѣно наказание за оново, който е избранъ по такъвъ редъ. Слѣдователно той не трѣба да се накаже, нито трѣба да се кассира. Понеже не намирамъ да е виновенъ Н. В. Преосвященство, за това той може да бѣде депутатъ, а ония, които сѣ правили нередовности, да се изслѣдватъ отъ надлѣжната властъ. Изборътъ споредъ менѣ е правиленъ.

Тодоровъ: Последнитѣ рѣчи на отца Иконома и г-на Грънчарова не бѣха намѣсто, защото тука не трѣба да се споменува кое лице е избрано, тукъ бѣше работата да ли законно е избрано.

Стамболовъ: Потрѣбно е било да се каже най-напредъ, че избора е билъ оставенъ висящъ и по коя причина, а сѣтнѣ е било нужно да се каже, какво е издирила комиссията, за да се види да ли е представителътъ законно избранъ или не. Заради туй Г-нъ докл. е направилъ упуцение и така не се е знаело за какво се говори, нито се е знаело, да ли е депутатътъ висящъ или не.

Когато г-да, виждаме, че кутията не бѣше затво-

рена, че протоколитѣ не сѣ писани на сѣщото мѣсто и че нѣкои сѣ скѣсани, тогава азъ мисля, че този изборъ е незаконенъ и заради туй трѣба да се кассира. А ако искаме да узнаемъ виновати ли сѣ хората или не, можемъ да ги дадемъ подъ сѣдъ.

Предсѣдатель: Желаетъ ли нѣкой да говори? (Не желаетъ.) Признава ли Нар. Събрание избора на Н. В. Преосвященство г-на Мелетия въ ярловската избирателна околия за законенъ? (Не признава.) Който го признава да си дигне ржката. (Никой.) Слѣдователно кассирва се.

Тодоровъ: Азъ мисля, че въпросътъ не се рѣшава съ кассиранieto на Негово Преосвященство Митрополитъ Мелетий, но че трѣба да се предадѣтъ ония подъ сѣдъ, които сѣ направили злоупотрѣблението. Оня, който е избранъ, не е виновенъ.

Мин. Каравеловъ: Менѣ ми се чини, че тукъ сѣ два въпроса, тѣй щото като се кассира Негово Преосвященство, трѣба тогава да се вотира още и вториятъ въпросъ.

Славейковъ: Това ще може да стане, ако чл. 12 предписваше нѣкой наказание за такива работи. Но тукъ нѣма наказание, защото това е станало по невѣдение, или по умишление или по агитация; а агитацията за кого е могла да стане, ако не за избранныя. Ако би се казало на хората да си направятъ такава една кутия, която да се заключва, то щѣха да си направятъ.

Стамболовъ: Тамъ е имало членъ надзирателъ отъ окр. сѣвѣтъ. Той трѣбаше да знае всичкитѣ предписания на избирателниятъ законъ. За това ако искаме да дадемъ дѣлото на надлѣжната властъ, азъ мисля, че тамъ ще се разплѣда по хубаво. А по тоя начинъ по хубаво ще се изучи и законътъ отъ народътъ.

Тихчевъ: Не само ако искаме, но и длѣжни сме да дадемъ работата на сѣдѣтъ, да се разплѣжда. Г-нъ Славейковъ си противорѣчи. Той казва, че Отецъ Мелетий е дѣйствително незаконно избранъ заради туй, защото има много причини, гдѣто е изборътъ побърканъ. Тѣзи престѣпления припознаха се незаконни. Но сега остава вториятъ въпросъ. Не трѣба ли тѣзи дѣйци, тѣзи престѣпници да се накажатъ? Разбира се, че трѣба. Ако стане едното, трѣба да стане и другото. Ние трѣба да бѣдемъ послѣдователни.

Славейковъ: Именно азъ не знамъ, по кой членъ ще го предадемъ на сѣдъ, понеже въ този 12 чл. нѣма дума за наказание.

Мин. Каравеловъ: Народ. Събр. само трѣба да каже, че сѣ станали злоупотрѣбления.

Славейковъ: Азъ моля г. Министра да помисли, че въ избирателния законъ има и наказания, ние не можемъ да оставимъ всичко на сѣдѣтъ. А този

членъ не говори нищо за наказанис. Ние само знаемъ, че изборътъ е незаконенъ.

Мин. Каравеловъ: Азъ мисля, че депутатътъ се кассира за това, защото сж станали злоупотребления, а онзи, който е билъ причина да сж станали, не може да се остави така. Тукъ има обманъ и на основание на тоя обманъ, ние го кассирахме. А ако сждътъ не може да подведе виновниятъ подъ тая статия, може да го подведе подъ друга, това е негова работа. Ние просто намираме, че е виновенъ.

Председателъ: Желаетъ ли Народ. Събрание да сеговори? (Нежелаетъ). Приема ли Нар. Събрание това дѣло да се даде на г. Министра на Правосъдието, за да му даде по нататашенъ ходъ? (Приема се).

Докладчикъ: (Чете.) Дубнишко окръжие, дубнишка градска избирателна околия.

Изборътъ на 13 нестанахъ, защото нѣмало достаточнo число избиратели и защото окр. началникъ Маноловъ заповѣдалъ на глашатая да не свиква избирателитѣ, защото щѣлъ да стане изборътъ идущата недѣля, 20 Януарий.

На 20 Януарий слѣдъ съставението бюрото и преди почванието на гласоподаванието нѣколко отъ българ. избиратели заявили писмено, че турскиятъ мухтаръ Ибрахимъ Терзи раздавалъ на турцитѣ избиратели готови написани бюлетини съ имената Начевичъ и Грековъ. Послѣдствие на това бюрото повикало поменатия мухтаръ, когото като попитали върху това отговорилъ: Махмудъ Халачъ ми даде готови написани бюлетини за раздаване на тур. избиратели. Той раздалъ нѣколко отъ тѣхъ, а що бѣха останали 73 на брой предалъ на бюрото.

Отъ казването на Махмудъ Халачъ се узна, че единъ купъ написани бюлетини съ имената Грековъ и Начевичъ му далъ Бекиръ Ефенди, като го привикалъ у дома си и му заръчалъ, да отиде на ески джамия, гдѣто били събрани тур. избиратели и да имъ ги раздаде. Раздалъ нѣколко отъ тѣхъ, а остатъка далъ на мухтара Ибрахимъ Терзи да ги раздаде на другитѣ, които дойджтъ по-послѣ.

Като се узнало това, бюрото не приело тия бюлетини. Турскитѣ избиратели се събрали въ ески джамия, гдѣто тѣ искали да направятъ други бюлетини, но нѣкой си Мехмедъ бей Реджовъ имъ казалъ, че ще е злѣ, ако направятъ нови бюлетини, но да направятъ протестъ. Тоя протестъ го написалъ Никола Падаревъ, на когото споредъ казването се доказва, че билъ испратенъ за тая цѣль отъ окр. нач. Маноловъ.

Отъ испитванието нѣколцина подписавши протеста се узна, че много подписи въ него сж подписани безъ знанието на подписанитѣ. Освѣнъ това повечето отъ подписавшиятъ протеста нѣмали право за избиратели, защото имената имъ биле не внесени въ списъка на

град. съвѣтъ, понеже скоро сж се били върнали изъ Турция.

Заключение: Отъ туй изслѣдване се види, че окр. началникъ се е намѣсилъ въ изборитѣ, именно: 1) защото на 13 Януарий запретилъ на глашатая да свиква избирателитѣ, 2) защото 3 дена преди изборитѣ промѣнилъ старитѣ турски мухтари и ги замѣстилъ съ нови, които едва що били си дошли изъ Турция; 3) защото той проводилъ Никола Падарева въ ески джамия да направи протестъ на турцитѣ.

Тоже и Бекиръ Ефенди е постѣпилъ противъ закона като, е далъ купъ готови написани бюлетини на Халачъ Махмуда съ поръчка да ги раздава на тур. избиратели. Понеже Бекиръ Ефенди се намѣрвалъ по време на изслѣдванята внѣтъ отъ границата, въ Турция, комиссията не може да го распита, кой е писалъ тия бюлетини.

Стамболовъ: Кой е избранъ?

Докладчикъ: Тамъ сж избрани г-нъ Наумовъ и Расолковъ.

Грънчаровъ: Депутатитѣ въ дупничката избирателна околия били сж избрани на вторитѣ избори. Първитѣ избори на 13 Януарий, както е намѣрила самата комиссия, не сж могли да станатъ, защото самиятъ окр. началникъ бѣше се распоредилъ тѣй, за да не стане изборътъ, при всичко че бѣха дошли доста избиратели. Онѣзи, които протестираха, именно турцитѣ, не сж имали право да бждатъ избиратели, защото сж дошли наскоро предъ една недѣля отъ турция. Тѣ направиха протестъ по диктовката на окр. началникъ. Едно само имаше комиссията да забѣлѣжи, че окр. началникъ е нападналъ бюрото всредъ избирателитѣ и го е заплашвалъ и поощрѣвалъ турцитѣ, като имъ казвалъ: вие имате право да правите каквото щете, азъ можа да заповѣдамъ на бюрото. Това го има въ протоколитѣ на бюрото. Промѣняването на мухтаринътъ е станало умишлено. Колкото за бюлетинитѣ трѣбаше Бекиръ Ефенди да се пита, кой му ги е далъ. Но той бѣше отишелъ за граница, понеже знаеше, че ще дойде комиссията. Писмото на бюлетинитѣ, види се като да е отъ капцеларията на окр. началникъ.

Докладчикъ: Комиссията можа да узнае, че дѣйствително окр. началникъ Д. Маноловъ се е намѣсилъ въ изборитѣ, безъ да има право. Послѣ е извѣстно, че Бекиръ Ефенди е давалъ бюлетини на турцитѣ избиратели. Сега споредъ както казахъ по горѣ, комиссията е на мѣстѣ тѣзи лица да се предаджтъ на изслѣдване на сждътъ. Може би Бекиръ Ефенди сега вече да се е върналъ.

Тодоровъ: Споредъ менъ, азъ глѣдамъ на това дѣло отъ друга точка зрѣние. Азъ не виждамъ окр. началникъ толкова виновенъ, колкото бюрото. По-

напредъ се тълкува така, че администрацията като се не мѣси въ самитѣ избори, отвѣтъ има право да допушта да се пишатъ бюлетинитѣ за народътъ. Азъ не знамъ да ли бюрото е имало право да пита избирателитѣ, отъ кого сж написани тѣзи бюлетини. Бѣха написани по народната воля, това можеше да знае бюрото, понеже избирателитѣ сами сж направили протеста, когато имъ били повърнати бюлетинитѣ. Окр. началникъ ги е съвѣтвалъ само толкова, че имъ е казалъ: направете протестъ, ако искате. Бюрото е повече виновато отъ окр. началникъ. Говори се, че окр. началникъ спрѣлъ разглашая, който е викалъ да станатъ изборитѣ и съ това да е запретилъ самъ изборътъ. Но колкото знамъ, това не става съ разглашай, но се извѣстиява на народа съ Княжеский Указъ. Слѣдователно гдѣто не сж станали изборитѣ на първия срокъ, не е причината окр. началникъ.

Грънчаровъ: Г-нъ предговорившии намира тукъ вината въ бюрото. Азъ имамъ честъ да му кажа, че когато не сж станали изборитѣ на 13 Януарий, то не е имало и бюро. Относително че бюлетинитѣ сж били отваряни отъ бюрото, имамъ да кажа слѣдующето: единъ избирателъ билъ заявилъ на бюрото, че турчина Бекиръ Ефенди раздавалъ готови бюлетини на избирателитѣ турци. А това не е гласоподаване, което излиза отъ самата воля, но това е насилствено гласоподаване, когато му се е давалъ написанъ бюлетинъ, особено на турцитѣ избиратели, които не разбиратъ, що е написано въ тѣхъ. Турцитѣ били могли да се събиратъ на едно мѣсто и единъ писаръ да имъ напише имената. Тукъ просто излиза, че бюлетинитѣ, дадени на Бекиръ Ефенди, не се е знаело отъ гдѣ сж. Той далъ всичкитѣ вкупъ на Махмудъ Халачъ да ги разнесе на избирателитѣ. — Тукъ не е вече да сж се съвѣтали, по това е насилствено. И самитѣ избиратели не сж знаели, кой е написанъ въ бюлетинитѣ. А бюрото не е отваляло никому бюлетината.

Стамболовъ: Азъ не съмъ съгласенъ, че като се раздавали бюлетинитѣ, то този, който ги е раздавалъ, да е направилъ престѣпление, защото ако направи това въ мѣстото гдѣто сж изборитѣ, тогава щѣше да бѣде престѣпление, но ако го е направилъ вънъ, то всѣкий може да вземе бюлетинъ и ако не му се е харесвалъ, можалъ е да го скѣса. Може нѣкой да напише наприимѣръ 5000 бюлетини и може да ги раздава вънъ отъ мѣстото, гдѣто ставатъ изборитѣ. Само администрацията, ако се е бъркала и е влиила въ време на изборитѣ, да станатъ или да не станатъ, тя трѣба да се преслѣдва. А тѣзи частни хора не трѣба да ги преслѣдваме.

Долладчикъ: Въ прочетениятъ докладъ, който е направенъ като съкращение отъ по подробно разяснение на тѣзи работи, за обяснение ще кажа това,

че отъ тия, които се испитваха, мнозина не знаяха отъ гдѣ сж билития бюлетини. — Когато послѣ отишли да се събератъ въ джамията, тогава нѣкой казалъ да си напишемъ други бюлетини. Тогава този Мехмедъ Байрактаръ се въспрѣлъ и казалъ, че злѣще бѣде да направимъ други. Ние трѣба да протестираме. Никола Падаровъ е самъ исповѣдалъ, че окр. началникъ му е казалъ: иди напиши протестъ отъ турцитѣ въ ески-джамия. Освѣтъ това има много подписи въ този протестъ и отъ такиви лица, които не сж имали право да бждатъ избиратели, — а още по вече не сж имали право да бждатъ протестатори. Тоже не е законно да протестираатъ 20—30 лица, по такъвъ единъ начинъ. Тѣзи нѣща сж фалшиви отъ всѣка една страна. Тѣзи фалшивостъ се вижда, че не сж я направили самоволно, но е направена по диктувание на окр. началникъ. — Колкото за гласната комиссията не можеше да изостави да не го спомене въ доклада си. Гласната се е испроваждалъ на всѣкъгдѣ. Тѣй напр. и София тоже пращаше по 2—3 гласната да свикватъ хората. Окр. началникъ казвалъ на гласната, че не трѣбало да ходи по градътъ, понеже въ идущата недѣля ще стане избора. Колко е спрѣшилъ окр. началникъ, това ще остане на Нар. Събрание да разсѣди.

Наумовъ: Освѣтъ че се е мѣсила администрацията, доказва се и това: като единъ отъ мухтаритѣ не искалъ да вземе готови бюлетини, оизи който му ги давалъ казалъ: вземи ги, това го знае и началникътъ.

Тодоровъ: Отецъ Икономъ каза, че когато турцитѣ отишли съ готови бюлетини, казало имъ се отъ бюрото, че съ такива готови бюлетини неможатъ да гласоподаватъ. То питамъ: кое е това лице или компетентна властъ да връща хората да не гласоподаватъ? Г-нъ Грънчаровъ каза, че имало насилие да гласоподаватъ за еди-кого си. Азъ не виждамъ никакъ насилие въ това да раздава нѣкой бюлетини, понеже всѣкий е свободенъ да ги вземе или не.

Д-ръ Беронъ: Г-да! Тука се ражда въпросътъ: законно ли е да вземе да напише единъ чловѣкъ нѣколко бюлетини и да имъ даде имената, които той обича, или не е законно? — Тука станаха разпитания, да ли сж позволени готови бюлетини, или трѣба да се оставятъ хората своеволно и добросъвѣстно да избиратъ. Да се рѣши и този въпросъ.

Азъ можъ да напиша 100 бюлетини, безъ да знаятъ хората, кого да избератъ. Да ли не е това противозаконно?

Докладчикъ: Струва ми се, че го казахме тука, че преди наченването на гласоподаването нѣкои българи избиратели заявиха на бюрото, че единъ турчинъ раздава готови бюлетини и въ послѣдствие на това бюрото повикало Махмудъ Халача,

който самъ исповѣда, че е раздавалъ бюлетини и че му още останали 73 написани, които далъ на бюрото и които сж тука припиши въ протокола, написани съ имена. Сега не зная, но други мѣста какъ става, но съмъ слушалъ, че преди времето на изборитѣ ги продаватъ готови и напечатани, или написани по бакалницитѣ. Но то е друга работа. А тука да раздава единъ готови написани бюлетини, това не може и да го помисли чловѣкъ. Избирателитѣ сами казаха, че не знаятъ кой е тамъ писанъ и когато сж питали, каза имъ се, че не трѣба да знаятъ. Менѣ ми се чини, че бюрото е имало право да отхвърли такъвъ видъ бюлетини. — Отъ друга страна нѣма съмнѣние, че то е станало по диктовка на окр. началникъ, защото каква нужда е ималъ той да отчисли на 13-й Януария мухтарина, който е слугувалъ цѣла година и да повика другъ новъ, който сега едвамъ е дошелъ отъ турско, — каква нужда е ималъ да го отчисли предъ самитѣ избори? За това не може да се оправдае окр. началникъ, който дѣйствиелно искалъ е да прокара тѣзи бюлетини, като може би да е диктувалъ да ги напишатъ по неговата воля.

Баларевъ: Азъ мисля, че този въпросъ ние вече сме го рѣшили. До колкото помня, когато се разискваше за изборътъ на Н. Преосвященство Софійскій Мелетій, се каза, че той е билъ викалъ хора и имъ казвалъ: избирайте мене. Ние тогава казахме, че той билъ свободенъ да го каже и така рѣшихме, че нѣмаме право да го даваме подъ сждъ, защото въ членъ 34-й на избир. законъ не се предвижда престѣпленieto, което той е направилъ. Такъвъ е и този случай само съ тѣзи разлика, че тука не е само казалъ, но е и написалъ. А отъзи, на които сж дали бюлетинитѣ, могли сж и да ги скжсатъ. За това излишно е да се разисква по нататъкъ.

Тодоровъ: Азъ понапредъ питахъ и не ми се отговори, коя е онай компетентна властъ, която дава право на бюрото да каже, че тѣзи бюлетини сж незаконни. Споредъ Конституцията и избирателния законъ Н. Събрание е единствениятъ сдѣи за правилността и неправилността на изборитѣ. Бюрото нѣмаше това право да го направи. А ако окр. началникъ е промѣнилъ кмета, той това не може да го направи, безъ заповѣдъ на висшата властъ. А че съвѣтвалъ турцитѣ да направятъ протестъ, това не е голѣмъ грѣхъ. — Бюрото си присвоило властъ, която му не принадлежи и това бюро трѣба да даде обяснение сждебнимъ образомъ.

Стамболовъ: Това е малко смѣшно, което каза г-нъ Тодоровъ, че ние не трѣба да разискваме, какво е правилъ началника, но че трѣба да обвиняваме бюрото. Той казва, че никой членъ на за-

кона не дава право на бюрото, да рѣшава за редътъ на изборитѣ. Да се освѣтли г-нъ Тодоровъ, ще му прочета 9-й членъ отъ избир. законъ. (Чете го). Въ този членъ се казва, че, бюрото има право да рѣшава въпроси, които ставатъ при изборитѣ. Дохожда българинъ и казва, че турскитѣ избиратели раздаватъ готови бюлетини. Бюрото е мислило, какво да направи, да ли да имъ допусне това нѣщо или не? — Викатъ опогова, който ги раздава и питатъ го, кои сж написани вътрѣ? Той казва, не ги знамъ и дава останалитѣ му бюлетини на бюрото. Бюрото ги взело и ги занело при протоколитѣ, сега за какво можемъ да ги обвиняваме. Тука е въпроса, окр. началникъ влиялъ ли е въ изборитѣ? Ако не е влиялъ, да го не даваме подъ сждъ; но понеже има фактове, че се е мѣсилъ по изборътъ, както и на друго мѣсто гдѣто избора се кассира, то азъ за издирването на това предлагамъ, да се отнесемъ до Министра на Правосѣдието, който да направи нуждитѣ распорѣждания.

Предсѣдатель: Приема ли Н. Събрание да се проводи това дѣло на Министра на Правосѣдието. (Приема се).

Тодоровъ: Второто предложение е моето, да се даде бюрото подъ сждъ.

Предсѣдатель: Дѣлото се дава на Министра на Правосѣдието и сждътъ ще се произнесе. — Понеже часа ъ вече минава и има депеша отъ Българскій Екзархъ, която се получи сега, то желае ли Н. Събрание да продължаваме, или да се прочете депешата. (Гласове: да се чете депешата!)

Докладчикъ: Има още малко да го довършимъ. (Гласове: да го довършимъ.) (Чете:) Кочариновска околия. На 13-й Януарий станалъ изборъ и се съставилъ протоколъ отъ избир. бюро и съгласно съ избирателния законъ предсѣдателя на окр. съвѣтъ Георгій Ивановъ, който надзиралъ изборитѣ, на другия денъ отнесълъ протокола въ Дунница и въ присѣдствieto на секретаря Т. Шишманова и писаря Троянова въ канцелирната си окр. началникъ Д. Маполовъ, като го прочелъ, скжсалъ го на нѣколко части и го хвърлилъ въ огъня. Копие отъ изгорѣния протоколъ има въ комиссията.

Заклучение. Комиссията е на мнѣние, че за тѣзи противозаконна постѣпка на окр. началникъ, той трѣба да се сжди.

Предсѣдатель: Желаетъ ли нѣкой да говори? (Не желае.) Приема ли Н. Събрание, това дѣло да се предаде на Министерството на Правосѣдието? (Приема се.) Тогава депешата да се чете.

Секр. Коевъ: (Чете депешата отъ Екзарха.) Президенту Народнаго Събрания Славейкову.

Като блюстителъ на правдинитѣ на Българската Черква, отъ името на тѣзи Черква и на всичкиа българскій православенъ народъ протестирамъ противъ всякакви наредби, станали въ която и да е часть на Българската Черква безъ съгласието на Святия Синодъ.

Екзархъ Български: Иосифъ.

Славейковъ : Тѣй като станаха дълги разговори по този предметъ и като се прие да се избере една комиссия за разгледжанието на законопроекта, то азъ счетохъ за нужно да се прочете тѣзи депеша за знанието на депутатитѣ. Но азъ мисля, че тоже да се предаде и депешата на комиссията и когато тя предложи своя докладъ, тогава да се разисква върху този предметъ.

Председател: Желает ли Н. Събрание да се даде на комисията, която разглежда законопроекта за черковното управление? (Приема се.)

Священникъ Радевъ: Понеже единъ членъ

отъ тѣзи комиссія, Преосвященный Мелетій се касира, предлагамъ да се избере другъ членъ.

Председатель: Желает ли Н. Събрание веднага да пристъпи към избирането на този членъ? (Желает.) Какъ желает Н. Събрание по тайно или по явно гласоподаване? (Гласове: по явно.)

Стамболовъ: Азъ предлагамъ Търновскій Епископъ Климентъ. (Приема се.)

Тихчевъ: Тѣй като тѣзи комисиия има да разгледва въпроса по духовното управление и понеже тамъ по-вече лица отъ духовенството трѣба да участвуватъ, азъ предлагамъ и Митрополита Григория да бѣде членъ на тая комисиия.

Стамболовъ: Членъ 21 отъ правилника да се прочете на г-на Тихчева. (Веселостъ.)

Председател: Понеже няма нищо друго, тогава ще се съберем според правилника въ срѣда. На дневний редъ е продължение доклада на анкетната комиссия.

(Конецъ въ 5 часа.)

Предсѣдатель: { *П. Р. Славейковъ.*

Подпресѣдатели: { *Н. Сукнаровъ.*
С. Стамболовъ.

Секретари : { Ив. Даневъ.
Хр. Баларевъ.
В. П. Золотовъ.
К. Коевъ.

Управитель на стенографическото бюро А. Безеншекъ.